

Planningsvrijheid in het vmbo

Beleidsnotitie

Zoetermeer, april 2002

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 - Inleiding

- 1.1. Vooraf: het vmbo wordt steeds aantrekkelijker
- 1.2. Hoofdpijnen van het voorstel

Hoofdstuk 2 - Aantrekkelijker vmbo en de toekomstige planningssystematiek

- 2.1. Aantrekkelijkheid vmbo en de planningssystematiek
- 2.2. Uitwerking hoofdpijnen van de nieuwe planningssystematiek vmbo
- 2.3. Reikwijdte voorstel: vbo-afdelingen en scholen met vmbo

Hoofdstuk 3 - De regionale arrangementen als opmaat naar wetswijziging

- 3.1. Doelstellingen van regionale arrangementen
- 3.2. Beleidsregel regionale arrangementen
- 3.3. Ervaring opdoen met regionale arrangementen en de stap naar wetswijziging

Bijlage: Overzicht regionale arrangementen vmbo in ontwikkeling

Hoofdstuk 1 - Inleiding

1.1. Vooraf: het vmbo wordt steeds aantrekkelijker

Een kernpunt van het onderwijsbeleid in deze kabinetsperiode is het vergroten van de aantrekkelijkheid van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs, het vmbo. De positie van de vmbo-scholen is de afgelopen jaren gunstiger geworden dankzij een reeks van initiatieven, die zijn ontplooid om dit doel te realiseren:

- Het actieprogramma vmbo met de impulsmiddelen beroepskolom; met behulp hiervan investeren scholen in vernieuwing van didactiek, maatwerkorganisatie en inrichting van het vmbo.
- Het stimuleren van de samenwerking tussen vmbo-scholen, Regionale Opleidingen Centra (ROC's) en het bedrijfsleven op grond van datzelfde actieprogramma vmbo.
- De vernieuwing en fasegewijze invoering van de zorgstructuur.
- De introductie van leerwerktrajecten in de basisberoepsgerichte leerweg (meer flexibiliteit en maatwerk) in samenwerking met het bedrijfsleven.
- De vernieuwing van de vmbo-programma's in samenwerking met de Stichting Axis.
- Prioritering van vmbo-ontwikkeling binnen het bredere kader van modernisering van de beroepskolom met behulp van extra investeringen.
- Het vrijmaken van extra middelen ter verbetering van de inventaris en de positie van de docenten van het vmbo.
- Het stimuleren van het gebruik van ICT.

Dit geeft het vertrouwen dat de scholen ook de komende jaren kunnen werken aan het verbeteren van de aantrekkelijkheid van het vmbo. Niettemin blijven extra impulsen gewenst om het vmbo duurzaam te versterken.

Deze notitie richt zich op de bijdrage die de planprocedure vmbo daaraan kan leveren.

Een belangrijk aandachtspunt in dat verband is dat scholen hun onderwijsaanbod beter laten aansluiten bij de veranderende behoeften van leerlingen, middelbaar beroepsonderwijs en regionale arbeidsmarkt. Geconstateerd wordt dat de huidige planningssystematiek scholen te veel belemmert in het maken van eigen keuzen wat betreft het aanbod in de beroepsgerichte leerwegen. Keuzen die nodig zijn om de attractiviteit van het vmbo voor leerlingen, mbo en regionaal bedrijfsleven te vergroten, kunnen nog niet in de volle breedte van het vmbo-aanbod worden gemaakt, omdat de schoolbesturen nog niet over voldoende bevoegdheden beschikken. Het is daarom mijn voornemen aan schoolbesturen meer ruimte te bieden om vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, ambitie en visie beleid te

ontwikkelen voor het vmbo-onderwijs in de regio en voor meer maatwerk op school. Een dergelijke aanpak past bij de ontwikkeling die het voortgezet onderwijs doormaakt op weg naar sterke en zelfstandige instellingen. Het sluit bovendien aan bij de bereidheid van schoolbesturen om, in samenwerking met andere regionale partijen, vernieuwingen gericht op de vergroting van de aantrekkelijkheid van het vmbo ter hand te nemen.

Opbouw notitie

In het onderstaande wordt in de eerste plaats het perspectief geschetst van de toekomstige planningssystematiek voor het vmbo en daarmee de hoofdlijnen van de beoogde wijzigingen van de wet; dit wordt nader uitgewerkt in hoofdstuk 2.

In de tweede plaats wordt het invoeringstraject via regionale arrangementen

- waarbij ervaring zal worden opgedaan met genoemde hoofdlijnen - geschetst in hoofdstuk 3. Nadat voldoende ervaring is opgedaan met de regionale arrangementen zal een wetswijziging worden voorbereid.

1.2 Hoofdlijnen van het voorstel

Toekomstperspectief

Het toekomstperspectief kent de volgende hoofdlijnen:

- Een schoolbestuur krijgt de verantwoordelijkheid om zelf het vbo-aanbod vast te stellen. Hiermee wordt aangesloten bij de algemene beleidslijn van dit kabinet om meer ruimte te geven aan sterke instellingen.
- Een school met een licentie voor vbo krijgt de mogelijkheid om ongedeelde vmbo aan te bieden (completering met theoretische leerweg); een school met een licentie voor vbo en mavo krijgt bovendien de mogelijkheid op een vestiging met mavo-licentie ook vbo aan te bieden.
- Een schoolbestuur beslist en maakt daarbij de afweging tussen de regionale behoefte aan onderwijsaanbod, de kwaliteit van het aanbod en de bedrijfseconomische uitvoerbaarheid.
- Aan de provincies wordt gevraagd om in samenwerking met vmbo-scholen, ROC en AOC-instellingen, gemeenten en het regionale bedrijfsleven (zowel profit- als non-profit-instellingen) zogenaamde regiovisies te ontwikkelen. Deze regiovisies dienen als referentiekader voor de besluitvorming van vmbo-scholen.
- Het is van belang dat de scholen in overleg met elkaar komen tot een onderwijsaanbod dat adequaat is voor de regio. Dit stelt eisen aan het besluitvormingsproces van de school. Dit noodzaakt tot het betrekken van andere vmbo-scholen, het

vervolgonderwijs, de gemeenten en het regionale bedrijfsleven bij dit proces.

- De rijksoverheid blijft verantwoordelijk voor het bestel. Het vmbo-aanbod moet voldoen aan de eisen van kwaliteit, bereikbaarheid en doelmatigheid. De minister blijft onder meer verantwoordelijk voor het vaststellen van de examenprogramma's in het vmbo.

Het bovenstaande is onverkort van toepassing op verticale scholen (vo met ROC, of AOC's).

Eerste stap: regionale arrangementen.

De eerste stap is dat op korte termijn schoolbesturen meer ruimte krijgen voor het zelf invullen van het aanbod van vbo-programma's en van de theoretische leerweg, onder in deze notitie nader te formuleren condities. Schoolbesturen wordt de ruimte geboden voor het vernieuwen van hun aanbod, mits hieraan een zogeheten regionaal arrangement ten grondslag ligt. Bij de regionale arrangementen zijn naast vmbo-scholen ook het vervolgonderwijs, de gemeenten en het regionale bedrijfsleven betrokken. Daarmee wordt ook aan samenwerking in de beroepskolom recht gedaan. De inzet van regionale arrangementen is:

- In de praktijk beproeven en ervaring opdoen met de nieuwe verantwoordelijkheden, mede in het perspectief van regionale samenwerking in het kader van de beroepskolom. Ervaringen die tevens als input dienen voor de beslissingen over de reikwijdte en fine-tuning van de voorgenomen wetswijziging.
- Het met de nieuwe systematiek aanpakken van evidente vmbo-knelpunten die binnen het huidige wettelijke regime niet of moeilijk oplosbaar zijn.

De provincies zullen de regionale arrangementen bevorderen.

Hoofdstuk 2 - Aantrekkelijker vmbo en de toekomstige planningssystematiek

2.1. Aantrekkelijkheid vmbo en de planningssystematiek

Een aantrekkelijk vmbo vraagt meer ruimte voor inhoudelijke ontwikkelingen en vernieuwingen. Een substantiële wijziging in de planningssystematiek ondersteunt deze vernieuwingen. Daarbij is enerzijds van belang dat het vmbo een belangrijke schakel is in de beroepskolom omdat de overgrote meerderheid van de leerlingen doorstroomt naar het mbo. Anderzijds blijft het vmbo onderdeel van het totale vo en wordt opgemerkt dat de theoretische leerweg (het mavo) de mogelijkheid houdt voor doorstroom naar het havo; in dat opzicht blijft de veelkleurigheid van het stelsel in stand.

Het toekomstperspectief is het vrijlaten van het aanbod aan vbo-afdelingen en vbo-programma's en de vrijheid in het completeren van een bestaand vbo-aanbod met theoretische leerweg tot ongedeelde vmbo. Daaraan bestaat ook duidelijk behoefte:

- Het wordt voor vmbo-scholen mogelijk gemaakt om tegemoet te komen aan de vraag naar maatwerk en differentiatie van leerlingen. Dit geldt ook voor de vernieuwende vmbo-programma's, zoals die langs lijnen van Axis-projecten gestalte krijgen. De vernieuwing in het vmbo-aanbod richt zich op het bieden van keuzemogelijkheden voor leerlingen in zowel smalle als brede programma's. Daarbij ontstaat er ruimte om op leerlingniveau afdelings- en sectoroverstijgende keuzes te maken (maatwerk en flexibiliteit).
- De beoogde wetssystematiek geeft afzonderlijke vmbo-scholen mogelijkheden om hun programma-aanbod te wijzigen en zo beter aan te sluiten op het programma-aanbod van het vervolgonderwijs (ROC, AOC) en de behoefte van de regionale arbeidsmarkt. De ROC's en AOC's kennen reeds een eigen verantwoordelijkheid voor de bepaling van het aanbod op de scholen. In dat opzicht zijn vmbo-scholen in het nadeel.
- Scholen worden in de gelegenheid gesteld om over te gaan tot nieuwe afdelings- of intrasectorale programma's zonder de mogelijkheid te verliezen om op de "oude" programma's terug te vallen (deze wens blijkt uit de periodieke monitor van de implementatie van het vmbo). Vaak hebben scholen op grond van kenmerken van leerlingen de voorkeur voor het kunnen aanbieden van smalle (leerwerktrajecten) en brede programma's (kaderberoepsgerichte leerweg).

Kortom de beleidsruimte die de huidige - geleidelijk verruimde - toetsingskaders bieden moet substantieel worden vergroot, zodat scholen hun aanbod kunnen laten aansluiten bij de vraag naar maatwerk, het vervolgonderwijs en de regionale arbeidsmarkt.

De scholen die beschikken over een licentie voor het vbo respectievelijk vmbo, zouden de verantwoordelijkheid voor het onderwijsaanbod moeten krijgen en hun keuzen moeten baseren op afwegingen inzake voorkeuren van leerlingen en ouders, doorstroommogelijkheden voor leerlingen, ontwikkelingen in de regionale sociaal-economische infrastructuur, het programma-aanbod in het mbo en te verwachten kwantitatieve leerlingstromen.

2.2. Uitwerking hoofdlijnen van de nieuwe planningssystematiek vmbo

De nieuwe systematiek moet voldoen aan eisen van bestuurlijke zorgvuldigheid en verantwoord bestuurlijk handelen. De taken en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen moeten in de nieuwe systematiek glashelder zijn.

Dit betekent dat de taken van schoolbesturen, provincies en rijksoverheid in hun onderlinge samenhang consistent en eenduidig worden gedefinieerd. In essentie ondergaat de rol van de gemeenten in de nieuwe systematiek geen verandering. Andere partners zoals ROC's en bedrijfsleven worden in staat gesteld een bijdrage te leveren.

A. Schoolbesturen en directies: beleidsbepalers én uitvoerders

Schoolbesturen krijgen de eindverantwoordelijkheid om zelf hun vmbo-aanbod op het niveau van hun school te bepalen. De gedachte daarachter is dat scholen het beste in staat zijn om beslissingen te nemen waarbij verschillende aspecten een rol spelen zoals voorkeuren van leerlingen, behoeften van de regionale arbeidsmarkt, aansluiting bij het mbo-aanbod in de regio, investeringen in materiële en personele zin en samenwerking met andere (vmbo-)scholen. De planning van het aanbod op het niveau van de vmbo-school wordt daarmee onderdeel van het integrale schoolbeleid van schoolbesturen en directies.

De school beslist

Aan deze systematiek kunnen ook nadelen kleven. Een te scherpe concurrentie kan niet alleen leiden tot een verschraling van het aanbod maar ook de kwaliteit van dat aanbod

(investerings) onder druk zetten. Een grote vrijheid voor vmbo-scholen vraagt daarom om verantwoord maatschappelijk ondernemerschap waarin een zorgvuldige afweging plaatsvindt van de belangen van ouders, leerlingen, dekkend vmbo-aanbod in de regio, vervolgonderwijs, regionale arbeidsmarktbehoeften, etc. Ook de regionale sociaal maatschappelijke context speelt een rol.

De gemeenten nemen een bijzondere positie in gelet op hun verantwoordelijkheden op het brede terrein van het jeugdbeleid en het onderwijsachterstandenbeleid.

Nu ligt een ordenende rol bij de rijksoverheid. Als de scholen grotere vrijheid krijgen zullen zij meer worden aangesproken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid om te zorgen voor een adequaat aanbod in de regio. In de zogenaamde regionale arrangementen (zie hoofdstuk 3) zal hiermee eerst ervaring worden opgedaan.

De regio als thuisbasis

De inzet is dat er voor ouders en leerlingen meer te kiezen valt doordat scholen meer ruimte krijgen voor een breed aanbod. Scholen zullen daardoor meer met elkaar gaan concurreren op basis van kwaliteit en niet op verschillen in aanbod zoals dat binnen de huidige systematiek vaak wel het geval is. De afgelopen jaren is langs verschillende lijnen gewerkt aan de externe (regionale) oriëntatie van vmbo-scholen. Het betreft dan de samenwerking met andere vmbo-scholen, ROC's en AOC's, gemeenten en het regionale bedrijfsleven: de regionale partners van de vmbo-scholen. Het neerleggen van de planningsverantwoordelijkheid bij vmbo-scholen houdt tevens in dat ze die regionale partners een plek geven in de besluitvormingsprocessen.

Integraal schoolbeleid

De beslissingen inzake het aanbod van de school zijn niet alleen gezichtsbepalend voor de externe positionering van de school maar hebben ook gevolgen (personeel, materieel) voor het interne beleid van de school. Ook op dit punt past een zorgvuldig en transparant besluitvormingsproces. Het programma-aanbod voor het vmbo dat men beoogt zal daarom in het schoolplan worden opgenomen. Voor het schoolplan geldt instemmingsrecht van de medezeggenschapsraad.

B. Provinciebesturen: het samenbrengen van regionale partners

De verantwoordelijkheid van vmbo-scholen voor hun eigen aanbodplanning is gebaat bij een goede regionale inbedding waarbinnen ook behoeften en wensen van andere partners tot uiting komen. Hier liggen vraagstukken en processen die het beleid van individuele vmbo-scholen overstijgen. Om er voor zorg te dragen dat er binnen de regio van een vmbo-school sprake is van een regionale inbedding van het vmbo-aanbod wordt voorgesteld om met zogenaamde vierjaarlijkse vmbo-

regiovisies te gaan werken. Het opstellen van regiovisies is een bottom-up proces van de regionale partners, waarbij de provincie optreedt als regisseur. Bij het opstellen van de regiovisie betreft de provincie in elk geval alle vmbo-scholen in de regio, de ROC's en AOC's, de gemeenten en het regionale bedrijfsleven.

Kern van de regiovisie is dat er uitspraken worden gedaan over het gewenste onderwijsaanbod in de regio. De regiovisie is gebaseerd op kwantitatieve gegevens, trendgegevens en strategische thema's die de verschillende deelnemers van belang achten voor de bepaling van het gewenste regionale vmbo-aanbod.

De regiovisie biedt de vmbo-scholen een referentiekader bij het bepalen van hun beleid inzake het onderwijsaanbod dat ze willen gaan leveren.

Het provinciebestuur stelt de regiovisie vast.

De regiovisie wordt ter kennisneming gezonden naar de minister. De regiovisie is zodanig opgesteld dat de minister daaraan de benodigde informatie kan ontleen voor het beoordelen van de bereikbaarheid en doelmatigheid van het vmbo-aanbod in die regio.

Er zal worden aangesloten bij de regio-indeling die de provincies al hanteren bij hun huidige taken inzake de versterking van de infrastructuur van het vmbo. Uiteraard wordt daarbij rekening gehouden met de spreiding en de voedingsgebieden van vmbo-scholen, de relaties met ROC en AOC, met de regionale arbeidsmarkt en met betrokken gemeenten.

**C. Minister blijft verantwoordelijk voor het bestel:
kwaliteit, bereikbaarheid en
doelmatigheid**

Ook als de verantwoordelijkheid voor het bepalen van hun vmbo-onderwijsaanbod wordt overgedragen aan de schoolbesturen, behoudt de minister zijn bestelverantwoordelijkheid. Het gaat dan om de volgende kernpunten:

- De minister blijft via de planprocedure verantwoordelijk voor een evenwichtige spreiding van onderwijsvoorzieningen voor wat betreft de stichting van schoolsoorten (vbo, mavo, havo en vwo) op hoofd- en nevenvestigingen. De voorgestelde wijziging van de planprocedure betreft de vrijheid voor de scholen om het aanbod op bestaande vmbo-vestigingen aan te passen.
- De minister blijft voorts verantwoordelijk voor het vaststellen van de examenprogramma's in het vmbo. Dit blijft bij of krachtens de wet gereguleerd.
- De minister blijft - zij het op een geheel andere wijze - verantwoordelijk voor de kwaliteit, bereikbaarheid en doelmatigheid van het aanbod van vmbo-programma's, landelijk

en per regio (gegeven de landelijke spreiding van vbo en mavo). Die verantwoordelijkheid oefent hij uit op basis van (het totaal van) de regiovisies (en niet langer door het verlenen van toestemming per programma).

De wijze waarop de minister in het kader van zijn bestelverantwoordelijkheid verantwoordelijkheid draagt voor de kwaliteitsborging van vmbo-programma's wijzigt niet. Belangrijkste instrumenten in dat kader zijn de centrale examinering en het integrale toezicht van de inspectie. De vaststelling van het totale vmbo-programma-aanbod (de examenprogramma's) blijft de verantwoordelijkheid van de rijksoverheid. Er wordt naar gestreefd om meer systematisch tot een vernieuwing van het aanbod te komen. Dit betreft de aanpassing van bestaande programma's en de ontwikkeling van nieuwe programma's. Nieuwe programma's in de sector techniek (intersectoraal, techniek breed, ICT) worden in scholen beproefd onder de regie van Axis. Mede op basis van een evaluatie van deze projecten zal een systematiek worden ontwikkeld om zo'n vernieuwing op structurele basis vorm te geven.

De nieuwe Wet op het onderwijstoezicht stelt de inspectie in staat om toezicht uit te oefenen op de kwaliteit van het onderwijs. Onderdeel van dat toezicht op de kwaliteit is ook het kritisch bezien van het vmbo-aanbod in de regio en van de afzonderlijke scholen daarin. De regiovisie vormt hierbij een belangrijk referentiepunt en is daarmee een instrument waarmee de minister in zijn bestelverantwoordelijkheid toezicht kan uitoefenen op vraagstukken van bereikbaarheid, toegankelijkheid en doelmatigheid van de regionale infrastructuur. Indien het schoolbeleid niet past binnen de regiovisie spreekt de inspectie het schoolbestuur hierop aan.

2.3. Reikwijdte voorstel: vbo-afdelingen en scholen met vmbo

De reikwijdte van het onderhavige voorstel betreft eerst en vooral de afdelingsplanning van het vbo. Scholen krijgen op termijn de vrijheid zelf hun programma-aanbod in de beroepsgerichte leerwegen te kiezen uit het landelijke vastgestelde assortiment. Ook wordt de planningsvrijheid verruimd voor het aanbieden van de theoretische leerweg (en dus ook de gemengde leerweg) door scholen of vestigingen met alleen een vbo-licentie. Voorts verkrijgen mavo/vbo-scholen op vestigingen met alleen een mavo-licentie ook de mogelijkheid om vbo aan te bieden. M.i. is het wenselijk vooral voor laatstgenoemd punt eerst ervaring op te doen met de regionale arrangementen. Immers,

het is op voorhand niet mogelijk in te schatten wat het effect van wettelijke vrijheid van het completeren tot vmbo zal zijn. Dit kan leiden tot effecten op de doelmatige besteding van middelen die ongewenst zijn.

Vooralsnog geldt die vrijheid niet voor het mavo/havo/vwo scholen en categorale mavo's. Immers dit betekent het toevoegen van een zodanig aantal potentiële extra aanbodpunten voor vbo (circa 170) dat een te groot risico op versnippering van het aanbod bestaat. Dit kan grote effecten hebben op de kwaliteit van het onderwijs en de doelmatige besteding van overheidsmiddelen.

Ervaringen met regionale arrangementen zijn belangrijk voor de vormgeving van de "spelregels" van de regionale inbedding, de invoering en eventuele fasering van het nieuwe wettelijke kader.

Verticale scholengemeenschappen

De verticale scholengemeenschappen vmbo-ROC's en AOC's vallen binnen de reikwijdte van het voorstel van vergroting van de planningsvrijheid voor het vmbo.

Leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs is apart traject.

De lijn van de nieuwe procedure wordt niet doorgetrokken naar het leerwegondersteunend onderwijs en het praktijkonderwijs (toekennen van licenties lwoo en pro). Voor het gehele terrein van de zorg in het vo is een apart traject van wet- en regelgeving gaande.

Samenhang met bekostiging en huisvesting

Wat betreft de relatie met de bekostiging en de huisvesting geldt het volgende. Het ligt niet in de bedoeling dat de grotere vrijheid in de regio tot keuzen kan leiden, die - bij een gelijk aantal leerlingen - hogere uitgaven veroorzaken voor de overheid. Daarom zal de vaste voet in de personele bekostiging zo worden veranderd dat deze niet langer omhooggaat met het aantal vbo-afdelingen dat wordt aangeboden. Ook wordt bevorderd dat de gemeentelijke (model)verordening niet langer automatisch extra vierkante meters toekent bij het toenemen van het aantal vbo-afdelingen.

Hoofdstuk 3 – Invoeringstraject: de regionale arrangementen als opmaat naar wetswijziging

Het voornemen is een forse stap te doen in de richting van grotere vrijheid. Daarom zal - voorafgaand aan een wetswijziging voor de planningssystematiek voor het vmbo - ervaring worden opgedaan met regionale arrangementen, die daarop zijn toegespitst.

3.1. Doelstellingen van regionale arrangementen

De arrangementen zullen onder meer informatie opleveren over de gewenste vormgeving van de regionale inbedding van de grotere vrijheid op schoolniveau, de completeringsmogelijkheid voor de theoretische leerweg en de beheersbaarheid/doelmatigheid. Met de regionale arrangementen worden de volgende zaken in gang gezet:

- Het toepassen en op basis van praktijkervaring verder ontwikkelen van de in deze notitie voorgestelde hoofdlijnen van planningsvrijheid van het vmbo, het overleg met regionale partners en de werking van regiovisies. Het daarmee ontwikkelen van good-practice voorbeelden als basis voor de nadere uitwerking van de voorgenomen wetgeving.
- Nu de mogelijkheid scheppen om voornemens van regio's te honoreren, mits deze passen binnen de bovengenoemde hoofdlijnen. Dit om evidente knelpunten in het vmbo-aanbod op een integrale wijze te kunnen aanpakken. Daarbij moet in elk geval sprake zijn van regionale samenwerking en consensus in de regio. Bij het ontbreken van zulke consensus maakt de vigerende wetgeving het doorgaans onmogelijk de voorstellen te honoreren.

Overigens kan ook na de beoogde wetswijziging van de vmbo-planning de behoefte aan verdergaande vrijheid blijven bestaan. Ik ben dan ook voornemens ook na inwerkingtreding van de wetswijziging de mogelijkheid van regionale arrangementen te handhaven. Hiermee wordt voortgebouwd op ervaringen die al zijn opgedaan.

Met regionale arrangementen is inmiddels een voortvarende start gemaakt. In die lopende arrangementen blijkt een duidelijke behoefte aan ruimte om in de regio het vmbo-aanbod verder te ontwikkelen. De eerste rapportage over de voortgang van de regionale arrangementen treft u als bijlage bij deze notitie aan.

3.2. Beleidsregel regionale arrangementen

De eerste stap in het invoeringstraject van grotere planningsvrijheid voor het vmbo is het opstellen van een beleidsregel. Die beleidsregel wordt gebaseerd op de hoofdlijnen van planningsvrijheid voor het vmbo (zie paragraaf 2.3). Voorts wordt rekening gehouden met de ervaring opgedaan in de lopende vijf regionale arrangementen. Gelet wordt met name op de kwaliteit van het besluitvormingsproces, de afstemming met het mbo, het regionale bedrijfsleven en de gemeente(n). De provincie brengt vaart en kwaliteit in het regionale proces.

De beleidsregel biedt in principe al dezelfde vrijheid als na wijziging van de wet, zij het dat er sprake zal moeten zijn van consensus in de regio om binnen het huidige wettelijke kader te blijven.

Daarbij wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de WVO biedt aan de minister om voor incidentele gevallen of meer generiek op basis van een beleidsregel af te wijken van de wettelijke (stichtings)criteria. Het voornemen is dit te doen via een nieuwe beleidsregel. In het vigerende toetsingskader Plan van Scholen was al een bepaling voor regionale arrangementen opgenomen; deze zal breder worden uitgewerkt

3.3 Ervaring opdoen met regionale arrangementen en de stap naar wetswijziging

Het ligt in de bedoeling eerst ervaring op te doen met arrangementen, alvorens de wet te wijzigen. Het voorstel is daarvoor de schooljaren 2002-2003, 2003-2004 en 2004-2005 uit te trekken. Een belangrijk aandachtspunt is de regionale inbedding van de keuzes van scholen. Op basis van de ervaringen zal worden bezien of in de voorgestane wetswijziging nadere voorschriften voor overleg met de regionale partners dienen te worden opgenomen. De wetswijziging kan dan bijvoorbeeld ingaan per 1 augustus 2005.